

JOANNA WRÓBLEWSKA-SKRZEK

Cardinal Stefan Wyszyński University
in Warsaw, Poland

ORCID iD: 0000-0002-3262-8682

(WIELO)WYMIAROWOŚĆ SUKCESU SEKSUALNEGO – PRÓBA SOCJOLOGICZNEJ KONCEPTUALIZACJI

(MULTI)DIMENSIONALISM OF SEXUAL SUCCESS – AN ATTEMPT AT SOCIOLOGICAL CONCEPTUALIZATION

ABSTRACT

Objectives: The aim of this article is to define the concept of sexual success and identify the factors that determine it. It presents how adults in Poland perceive sexual success. The analysis takes into account both the dimensions of sexual experience (age of initiation, number of partners) and the main axis of the analysis was gender.

Material and methods: The study was descriptive in nature and aimed to identify how adult Poles define sexual success. The research, which provided the data for the analysis, was representative and conducted in August 2022 on a sample of 1,121 adult Poles. The study was conducted online using CAWI (Computer Assisted Web Interviews) technology, via the nationwide Ariadna research panel.

Results: The results revealed that sexual success doesn't have a single universal tool; it's a complex construct based on emotions, values, experience, and relational biography. Two paradigms were identified: inclusive, based on sexual freedom, exploration, and individual gratification, and exclusive, supporting monogamy, loyalty, and shared transportation. The study also revealed gendered genres: women broadly define sexual success through the lens of intimacy and relationality, while men place additional emphasis on the physical and post-procedural aspects.

Conclusions: The articles are part of the research on the new paradigm of definitions of sexuality and those resulting from sexuality as multidimensional and deeply rooted in the context of the occurrence of the event.

KEYWORDS: *fidelity, love, monogamy, pure relationship, sexual success*

ABSTRAKT

Cel: Celem artykułu jest zdefiniowanie pojęcia sukcesu seksualnego oraz identyfikacja czynników, które go warunkują. Zaprezentowano, jak osoby dorosłe w Polsce postrzegają sukces seksualny. W analizie uwzględniono wymiar doświadczenia seksualnego (wiek inicjacji, liczba partnerów), a główną oś analizy stanowiła płeć.

Materiał i metody: Badania miały charakter opisowy i ich celem było rozpoznanie, jak dorośli Polacy definiują sukces seksualny. Badania, które dostarczyły danych do analizy, miały charakter reprezentatywny i zostały przeprowadzone w sierpniu 2022 roku, na próbie 1121 dorosłych Polaków. Badanie realizowano online z wykorzystaniem techniki CAWI (Computer Assisted (Aided) Web Interviews), za pośrednictwem ogólnopolskiego panelu badawczego Ariadna.

Wyniki: Wyniki pokazują, że sukces seksualny nie ma jednej uniwersalnej definicji – stanowi złożony konstrukt, oparty na emocjach, wartościach, doświadczeniach i biografii relacyjnej. Zidentyfikowano dwa dominujące paradygmaty: inkluzywny, oparty na wolności seksualnej, eksploracji i indywidualnej gratyfikacji,

oraz ekskluzywny, zakładający monogamię, lojalność i zaangażowanie emocjonalne. W badaniach ujawniono także wyraźne różnice płciowe – kobiety częściej definiują sukces seksualny przez pryzmat bliskości i relacyjności, natomiast mężczyźni kładą większy nacisk na aspekt fizyczny i różnorodność doświadczeń.

Wnioski: Artykuł wpisuje się w nurt badań nad nowym paradygmatem rynków seksualnych i ukazuje seksualność jako dynamiczne, wielowymiarowe i głęboko zakorzenione w kontekście społecznym zjawisko.

SŁOWA KLUCZOWE: *miłość, czysta relacja, wierność, sukces seksualny, monogamia*

WPROWADZENIE

Potrzeby seksualne człowieka co do zasady przynależne są naturze i za zwyczaj analizowane są w kontekście biologii i fizjologii. Współcześnie seksualność jednostki traktowana jest jako jeden z podstawowych komponentów ludzkiej osobowości jako jednostki i jako członka społeczeństwa (Paprzycka, Dec-Pietrowska, 2016, s. 325). Definiuje się ją jako *centralny aspekt bycia człowiekiem, na który składają się: płeć, tożsamość płciowa i płeć społeczno-kulturowa, orientacja seksualna, erotyzm, przyjemność, intymność i prokreacja. Seksualność w tym rozumieniu jest doświadczana i wyrażana zarówno w obszarze fantazji, pragnień, jak i przekonań, postaw i wartości, a także zachowań, ról i relacji* (WHO, 2006, s. 5). Kwestie zaspokojenia seksualnego należy zatem traktować jako element podlegający społecznym wpływom i przekształceniom.

Seksualność i potrzeby seksualne to złożone procesy społecznego funkcjonowania jednostki. Mówiąc inaczej, w kręgu kultury euroamerykańskiej świadczą o jej byciu w świecie, gdyż jak pisze Seidman (2012, s. 48): *Seksualność nie jest powierzchownym czy mało znaczącym elementem człowieczeństwa, lecz jego sednem. Ludzie są istotami seksualnymi*. Dlatego też w podejściu do seksualności człowieka możemy obserwować nie tylko trendy kulturowe, polityczne czy ekonomiczne dotyczące tej sfery życia, ale także jego codzienne trudności. Seksualność stanowi jeden z komponentów kapitału erotycznego jednostki (Hakim, 2010), a satysfakcjonujący seks jest dziś podstawowym elementem osiągnięcia szczęścia i sukcesu. Jak pisze Seidman, *od lat pięćdziesiątych XX wieku Amerykanie uważają zaspokojenie seksualne*

za nieodzowny warunek jednostkowego spełnienia i szczęścia (Seidman, 2012, s. 206). Kluczowe jest tutaj pytanie, co gwarantuje nam ów sukces i spełnienie? Czy ramy sukcesu seksualnego budujemy na podstawie wzajemnej miłości, wierności i wyłączności seksualnej, czy raczej dominują dziś przelotne relacje i seksualna różnorodność jako wartość sama w sobie? Może stawiamy na płynność granic i norm oraz korzystamy z otwartości i dostępności seksualnej potencjalnych partnerów czy też nadarzających się okazji? Odwołując się do zgromadzonych danych, prezentowany artykuł ukazuje ramy definicyjne sukcesu seksualnego przez pryzmat płci, uwzględniając przy tym doświadczenie seksualne badanych.

KONTEKST TEORETYCZNY ANALIZY

Seksualność człowieka nie jest *faktem społecznym*, nie stanowi dla jednostki przymusu zewnętrznego, a wynika z jego indywidualnych potrzeb, dlatego nie można ująć jej w żadną teoretyczną ramę (Kochanowski, 2012, s. 29). Teorie społecznego tworzenia seksualności wskazują, że trajektorie współczesnych przemian seksualności należy badać poprzez analizę doświadczeń konkretnych ludzi, ich problemów, zmagania i sukcesów (Seidman, 2006, 2012), z uwzględnieniem społeczno-kulturowego kontekstu, w którym funkcjonują. W podobnym tonie wypowiada się Michel Foucault, pisząc, że w kontekście ludzkiej seksualności potrzebna jest teoria, która pozostaje wierna ludzkiemu doświadczeniu i opowiada o seksualnej różnorodności (Foucault, 2000).

Nasze pragnienia i zachowania seksualne, sposób ich organizacji oraz to, czy przejawy naszej seksualności są aprobowane społecznie, warunkują czynniki społeczne czy też obowiązujący kontekst kulturowy. Współcześnie coraz częściej socjologowie piszą o nowym paradygmacie społeczno-obywatelskim (Bieńko, 2017), który warunkuje sposób postrzegania pary intymnej, w tym pary seksualnej. W podejściu do seksualności obserwujemy obecnie zasadnicze zmiany. Współczesność odrzuciła wszelkie ograniczenia i konwenanse, mówiąc wprost, że teraźniejszość jest *zorientowana na seks*. W przeciwieństwie do epoki wiktoriańskiej, gdzie uważano, że *tylko małżeństwo może kontrolować nasze instynkty seksualne*, a seks ma jeden główny cel

prokreację czy założenie rodziny i nie ma nic wspólnego z przyjemnością (Seidman, 2012, s. 200), dziś obowiązuje nas nowa norma *udanego seksu* (Seidman, 2012, s. 205). W dobie radykalnie zmieniających się standardów dotyczących życia seksualnego (Szlendak 2008, s. 52) widzimy różnorodność i tymczasowość zachowań i praktyk seksualnych. W biografiach jednostek coraz częściej obserwujemy zjawisko podchodzenia do seksu jak do towaru, co uwidacznia się w coraz wcześniejszej, często nieprzemyślanej decyzji o rozpoczęciu życia seksualnego oraz coraz większą liczbą partnerów seksualnych. Jest to bardzo mocno umotywowane przez kulturę masową. Tomasz Szlendak pisze wprost o supermarketyzacji seksu, która objawia się *po pierwsze, w nacisku na ilość partnerów (...), oraz po drugie, nacisku na ich jakość* (Szlendak, 2008, s. 135). Anthony Giddens określa tę nową jakość relacji mianem, *czystego związku*, w który wchodzimy dla samego związku (Giddens, 2007, s. 81), a seks znajduje się tutaj na poczesnym miejscu. Miłość w czystej relacji traktowana jest jak umiejętność, którą doskonalimy poprzez kolejne eksperymenty i doświadczenia, w tym te seksualne – *wiele osób wierzy, że umiejętność kochania rośnie wraz z liczbą zebranych doświadczeń, że następna miłość będzie bardziej podniecająca od obecnej* (Bauman, 2003, s. 14).

W kulturze zachodniej mamy dziś do czynienia z przejściem od seksu jako produkcji do seksu jako konsumpcji (Hawkes, 1996, s. 113). Inaczej mówiąc, *tradycja chrześcijańska w zakresie życia seksualnego jest dziś przełamywana przez triumfującą siłę rynku seksualnego* (Szlendak, 2008, s. 45). Rynek ten charakteryzuje się *fragmentaryzacją lub rozszczępieniem* (Davis, 1997, s. 18–34) tego co dopuszczalne w dziedzinie seksu. Zygmunt Bauman pisał wprost *to więcej niż to, co zawieramy zazwyczaj w pojęciu »hedonizmu« – fascynacje rozkoszami spożywania i trwania czy skłonność do życia pełnego przyjemności, rozrywek i zabaw (...) to odwrócenie wartości przypisywanych trwaniu i wartościowaniu* (Bauman, 2007, s. 6). Życie seksualne obywateli społeczeństw zachodnich możemy zatem sprowadzić do pięciu zasad (Szlendak, 2008, s. 46):

1. Interakcje o charakterze seksualnym przestają podlegać *obiektywnym* zewnętrznym zasadom, a zaczynają być zastępowane przez subiektywne (indywidualne) *ekspresje* tego, co w seksie, czy w ramach związków seksualnych jest dopuszczalne.

2. *Nowe* relacje seksualne mają na celu i na pierwszym planie jednostkę, a nie rodzinę.
3. *Nowe* relacje seksualne mają zaspokoić pragnienia dorosłych, a nie skupiać się na dzieciach i na opiece nad nimi.
4. *Nowy*, ponowoczesny i liberalny ład seksualny doczekał się dzisiaj wszechogarniającej legitymizacji ze strony państwa i społeczeństwa – służy to pogłębieniu sfery seksualnej wolności przez zniesienie wszelkich ograniczeń krępujących do tej pory życie płciowe.
5. Otwarty rynek seksualny zastępuje dzisiaj tradycyjny system licencjonowania relacji seksualnych.

Nowy paradygmat dotyczący życia seksualnego wpisuje się w zmiany, jakie obserwujemy na gruncie relacji damsko-męskich w dobie ponowoczesności, gdzie zaczyna obowiązywać nowa zindywidualizowana forma relacji, która *odnosi się do Ja – włącznie z My* (Beck, Beck-Gernsheim, 2013, s. 92). Jak podkreślała Mariola Bieńko (2017, s. 54), podstawą współczesnych relacji intymnych jest *sfera seksualności, która podlega procesom estetyzacji oraz jest obszarem walki o władzę, powodzenie i prestiż*, podejmowanie relacji seksualnej nie stanowi zatem dziś wstępu do małżeństwa, a jest elementem samokreacji. Dodatkowo współczesna kultura konsumpcyjna wręcz epatuje seksem, nagością i promuje potrzebę swobody seksualnej. Kwestia zaspokajania potrzeb seksualnych zarówno w związku, jak i poza nim wpisuje się we współczesne tendencje oraz współczesny sposób rozumienia tego, z czym utożsamiany jest udany związek (Wróblewska-Skrzek, 2020, s. 53). Potwierdzają to badania Zbigniewa Izdebskiego (2011, s. 61), w których prawie dla połowy badanych istotną kwestią oceny relacji była możliwość zaspokajania własnych potrzeb seksualnych w związku.

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE I OPIS PRÓBY BADAWCZEJ

Przedmiotem relacjonowanych w artykule badań były sposoby definiowania sukcesu seksualnego. Badania miały charakter opisowy, a ich celem było rozpoznanie, jak kobiety i mężczyźni definiują sukces seksualny. Poszukiwano odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jak kobiety i mężczyźni definiują sukces seksualny?
2. Co w opinii badanych kobiet i mężczyzn decyduje o sukcesie seksualnym?
3. W jaki sposób doświadczenia seksualne wpływają na postrzeganie sukcesu seksualnego?

Główną oś analiz stanowiła płęć. Konstruując narzędzie badawcze, odwołano się do licznych koncepcji socjologów i antropologów dotyczących doboru partnerskiego, kapitału erotycznego, natury miłości czy potrzeb seksualnych (m.in. Freud, Fisher, Hakim, Buss, Dawkins, Wojciszke). Niemniej jednak, mając na uwadze specyfikę podejmowanej problematyki, a także trudności badawcze związane z badaniem tak delikatnego obszaru intymnego, należy poniższe wnioski traktować w sposób eksploracyjny.

Zaproponowane – w postaci skal i podskal – granice badawcze nie są w pełni dostosowane do zgłębiania danej tematyki, co wiąże się z koniecznością osiągnięcia kompromisu między etyką a skutecznością w badaniu sfery wrażliwej i intymnej. Zaproponowane metody ilościowe dysponują możliwościami weryfikacji i obiektywizacji wyników badań, co też zostało uczynione, niemniej proponowane ramy badawcze mają charakter deklaracyjny i są pozbawione adekwatności metod jakościowych, które często lepiej interpretują ludzkie afekty, emocje i potrzeby seksualne. Dlatego przyjęta perspektywa teoretyczna pozwoliła na zdefiniowanie sukcesu seksualnego w kategoriach konstruktów społecznych, które są zależne od kontekstów społecznego i kulturowego oraz pozwalają na ukazanie badanego problemu jako pewnego schematu, w ramach którego możemy mapować zachowania kobiet i mężczyzn w kontekście badanej seksualności.

Badania, które dostarczyły danych do analizy, miały charakter reprezentatywny i zostały przeprowadzone w sierpniu 2022 r. na próbie 1121 dorosłych

Polaków (569 kobiet; 552 mężczyzn). Badanie realizowano *online* z wykorzystaniem techniki CAWI (*Computer Assisted (Aided) Web Interviews*), za pośrednictwem ogólnopolskiego panelu badawczego Ariadna. Populacja użytkowników internetu różni się znacznie od całej polskiej populacji (Batorski, Olcoń-Kubicka 2006, s. 106) ale reprezentatywność próby może być osiągnięta, gdy są spełnione dwa warunki:

1. elementy populacji są dobierane do próby w sposób losowy,
2. próba jest wystarczająco liczna (Batorski, Olcoń-Kubicka, 2006; Mider, 2013).

Wśród respondentów przeważają osoby zamieszkujące wieś i średniej wielkości miasta, osoby pozostające w związku małżeńskim, mające średnie lub wyższe magisterskie wykształcenie, aktywne zawodowo oraz wierzące i praktykujące.

Tabela 1. *Struktura społeczno-demograficzna badanych (%)*

Kategorie	Kobiety (50,8%)	Mężczyźni (49,2%)
Miejsce zamieszkania		
wieś	35,3	38,4
małe miasto (do 20 tys. mieszkańców)	13,5	12,9
średnie miasto (od 20 tys. do 99 tys. mieszkańców)	20,2	19,6
duże miasto (od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców)	17,9	17,4
wielkie miasto (powyżej 500 tys. mieszkańców)	13,0	11,8
Stan cywilny		
Kawaler	17,4	32,8
Żonaty	50,6	46,9
Wdowiec	7,6	2,5
Rozwiedziony	9,8	4,5
Związek partnerski	14,6	13,2
Wykształcenie		
Podstawowe	2,8	4,2
Zasadnicze zawodowe	6,7	11,4
Średnie	46,0	41,5
Wyższe licencjackie	12,1	12,1
Wyższe magisterskie	32,3	30,8
Aktywność zawodowa		
Tak	58,3	69,0
Nie	41,7	31,0
Stosunek do wiary i praktyk religijnych		
Jestem wierzący i regularnie praktykujący	25,0	21,0
Jestem wierzący i praktykujący nieregularnie	29,0	25,5
Jestem wierzący i niepraktykujący	23,4	20,8
Jestem obojętny religijnie, ale przywiązany do tradycji religijnej	10,9	12,7
Jestem niewierzący i niepraktykujący	11,8	19,9

Źródło: obliczenia własne.

ANALIZA WYNIKÓW

To, w jaki sposób badane kobiety i badani mężczyźni będą definiowali sukces seksualny, będzie zależne od wielu składowych. Pierwszym elementem analizy jest doświadczenie seksualne, które opisane zostało w dwóch wymiarach: wieku inicjacji seksualnej oraz dotychczasowej liczby partnerów seksualnych. Pierwszy wymiar doświadczenia seksualnego – wiek inicjacji seksualnej – to cecha, która charakteryzuje się bardzo małym zróżnicowaniem, zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn ($V_K = 16,3\%$, $V_M = 19,7\%$). Średni wiek inicjacji seksualnej wyniósł niespełna 20 lat (w przypadku kobiet $M_K = 19,79$, w przypadku mężczyzn $M_M = 19,86$), a 95% przedziału ufności dla średniej to $CI_K = (18,69; 21,79)$ oraz $CI_M = (19,86; 20,34)$, odchylenie standardowe jest równe $SD_K = 3,232$ i $SD_M = 3,925$. Badani mężczyźni nieco częściej deklarują wcześniejszy niż przeciętny wiek inicjacji seksualnej, asymetria dodania $A_M = 1,45$, w przypadku kobiet rozkład jest symetryczny $A_K = 0,4$. Stosunkowo rzadko możemy odnotować znacznie niższy i znacznie wyższy wiek inicjacji seksualnej w przypadku mężczyzn (rozkład platokurtyczny $K_M = -0,0681$), w przypadku kobiet częściej ten wiek będzie raczej wyższy niż niższy (rozkład leptokurtyczny $K_M = 6,086$). Mediana wieku inicjacji seksualnej zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn wyniosła $Me = 19$ lat. Pierwszy i trzeci kwartył to odpowiednio: $Q1_M = 17$ i $Q1_K = 18$ i $Q3_{KM} = 21$ lat.

Liczba partnerów seksualnych jest silnie zróżnicowana ($V_K = 127,1\%$; $V_M = 127,4\%$). Średnia liczba partnerów seksualnych wynosi $M_M = 5,71$ w przypadku mężczyzn i $M_K = 3,57$ w przypadku kobiet, a 95-proc. przedział ufności dla średniej to $CI_K = (3,06; 4,09)$, $CI_M = (4,82; 6,60)$, odchylenie standardowe jest równe $SD_M = 7,2$ i $SD_K = 4,5$). Badani zdecydowanie częściej deklarują większą niż przeciętna liczbę partnerów seksualnych (dodatnia asymetria rozkładu $As_K = 5,1$; $As_M = 2,8$), ale stosunkowo rzadko występują przypadki z największą i najmniejszą liczbą partnerów seksualnych (rozkład leptokurtyczny w przypadku mężczyzn $K_M = 9,8$, w przypadku kobiet $K_K = 40,2$). Mediana liczby partnerów wyniosła $Me_M = 3$ dla mężczyzn i $Me_K = 2$ dla kobiet. Pierwszy i trzeci kwartył to odpowiednio: $Q1_{KM} = 1$ i $Q3_K = 4$ i $Q3_M = 7$.

Próbie zdefiniowania wskaźnika sukcesu seksualnego podjęto za pomocą rozmaitych skal i wielu podskal, które następnie zredukowano do kilku

czynników poprzez przeprowadzenie analizy czynnikowej umożliwiającej socjologiczną interpretację badanych zjawisk. Zastosowana analiza czynnikowa zredukowała badane zjawisko do trzech czynników w przypadku definiowania sukcesu seksualnego i do dwóch w przypadku tego, co ów sukces warunkuje.

Eksploracyjną analizę czynnikową wykonano metodą osi głównych (Tabela 2). Do określenia liczby czynników użyto kryterium wykresu osypiska, który wskazał, że należy wyodrębnić trzy czynniki, które układają się we wspólny wzór czy też wymiar opisujący badane zjawisko, takie jak miłość, atrakcyjność oraz fizyczność/seksualność. Wszystkie czynniki wyjaśniają łącznie 70% wariancji wyników^[1], co wskazuje, że model jest dobrze dopasowany. Po wykonaniu rotacji ukośnej prostej Oblimin udało się stwierdzić, że pierwszy czynnik jest silnie wyjaśniany przez pytania o bliskość i znajomość partnera/partnerki, wierność, miłość, poczucie odpowiedzialności za partnerkę, drugi czynnik charakteryzują pytania o różnorodność partnerów seksualnych, wygląd i kondycję fizyczną partnera/partnerki, inteligencję i sukcesy zawodowe partnera/partnerki, a trzeci czynnik najlepiej opisują pytania o częsty regularny seks, namiętność i pożądanie seksualne, realizację fantazji seksualnych i satysfakcjonujący seks. Zmienną poczucie humoru partnera/partnerki ładują silnie wszystkie trzy czynniki.

Tabela 2. Analiza czynnikowa dla zmiennej: według Pana(i) sukces seksualny to:

Kategorie	Czynnik		
	miłość	atrakcyjność	seks
Częsty/regularny seks	0,381	0,459	-0,822
Różnorodność partnerów seksualnych	-0,033	0,541	-0,341
Bliskość i znajomość partnera/-ki oraz otwarcie się na siebie	0,778	0,245	-0,536
Wierność	0,837	0,155	-0,421
Miłość	0,857	0,156	-0,421
Namiętność i pożądanie seksualne	0,624	0,301	-0,781
Poczucie odpowiedzialności za partnera/-kę	0,699	0,368	-0,446
Wygląd i kondycja fizyczna partnera/-ki	0,343	0,628	-0,53
Inteligencja i sukcesy zawodowe partnera/-ki	0,298	0,744	-0,344
Poczucie humoru partnera/-ki	0,572	0,526	-0,511
Realizacja fantazji seksualnych	0,29	0,492	-0,763
Satysfakcjonujący seks	0,598	0,26	-0,788

Źródło: Obliczenia własne

W przypadku definiowania skali odnoszącej się do wskazania elementów (Tabela 3), które w opinii badanych decydują o sukcesie seksualnym, eksploracyjna analiza czynnikowa doprowadziła do reedukacji wymiarów do dwóch czynników, które możemy definiować na kontinuum inkluzywny – ekskluzywny. Inkluzywny, czyli otwarty, dostępny dla wszystkich (duża liczba partnerów, brak zobowiązań, przypadkowość zbliżeń, przyjemność i gratyfikacja) oraz ekskluzywny, czyli zamknięty, przeznaczony dla wybranych (wymiar relacyjny, oparty na miłości i wierności). Oba czynniki wyjaśniają łącznie 75% wariancji zmiennych wyjściowych. Pierwszy czynnik silnie charakteryzują pytania: seks na pierwszej randce, trójkąty seksualne, swingowanie, seksting, romans, przypadkowyseks, wielość partnerów seksualnych, związek otwarty seksualnie, *friends with benefits*. Drugi czynnik, określony mianem ekskluzywności seksualnej, silnie opisują pytania: trwały związek z jednym partnerem/partnerką, współżycie seksualne z jednym partnerem przez całe życie, współżycie seksualne tylko z mężem/żoną. Pytanie, które odpowiadają na oba czynniki, to wstrzemięźliwość seksualna do zawarcia związku małżeńskiego.

Tabela 3. Analiza czynnikowa dla zmiennej: co według Pana(i) decyduje o sukcesie seksualnym

Kategorie	Czynnik	
	Inkluzywność	Ekskluzywność
Seks na pierwszej randce	0,818	0,064
Trójkąty seksualne	0,929	0,06
Swingowanie (wymiana partnerów seksualnych za obopólną zgodą)	0,907	0,102
Seksting (wysyłanie nagich zdjęć)	0,858	0,122
Romans	0,828	0,03
Trwały związek z jednym partnerem/-ką	-0,012	0,79
Wstrzemięźliwość seksualna do zawarcia związku małżeńskiego	0,549	0,361
Współżycie seksualne z jednym partnerem przez całe życie	0,137	0,772
Współżycie seksualne tylko z mężem/żoną	0,062	0,818
Przypadkowy seks	0,903	0,061
Wielość partnerów seksualnych	0,825	0,064
Związek otwarty seksualnie	0,867	0,077
<i>Friends with benefits</i> (Seks z przyjacielem/-lką bez zobowiązań)	0,867	0,011

Źródło: obliczenia własne.

Różnice w podejściu do definiowania sukcesu seksualnego są zależne od płci (Tabela 4). Kobiety znacznie częściej niż mężczyźni podkreślały aspekty związane z emocjonalną sferą związku, takie jak miłość,

wierność oraz bliskość i znajomość partnera – te aspekty relacji w kontekście sukcesu seksualnego są dla nich ważne w dużym stopniu na poziomie 83% oraz 73,4%. W przypadku mężczyzn aspekty te nie pozostają bez znaczenia, ale częstość wskazań wynosi odpowiednio 65%, 68,6%, 59,7% i są to zależności istotne statystycznie. Mężczyźni częściej podkreślają wartość samego aktu seksualnego. W dużym stopniu częsty i regularny seks jako element istotny w dużym stopniu definiujący sukces seksualny wskazuje 44,6% z nich, a tylko 38,1% kobiet. Mężczyźni częściej niż kobiety wskazują także na różnorodność partnerów seksualnych – ponad połowa badanych mężczyzn wskazuje, że jest to ważny wskaźnik sukcesu seksualnego (suma w średnim lub dużym stopniu 54,4%), a podobnego zdania jest niespełna 39,4% kobiet. Kobiety obok miłości i wierności oczekują od partnera relacji seksualnej poczucia odpowiedzialności (66,3%), namiętności (62,2%) i satysfakcji seksualnej (66,5%) – wskazania mężczyzn oscylują tutaj wokół 53 – 59%. Aspekty związane z atrakcyjnością fizyczną i społeczną partnera/-ki mają tutaj zdecydowanie mniejszy wpływ, ale nie pozostają bez znaczenia. Atrakcyjność fizyczną oraz inteligencję częściej podkreślają mężczyźni (odpowiednio 34%, 31,8%), natomiast poczucie humoru jako składową sukcesu seksualnego częściej wskazują kobiety (55,5%).

Podobne zależności obserwujemy, analizując odpowiedzi na pytania, co decyduje o sukcesie seksualnym (Tabela 5). Kobiety ponownie większy nacisk kładą na kwestie związane z wiernością i trwałością związku. Prawie 70% kobiet uważa, że trwały związek z jednym partnerem decyduje o sukcesie seksualnym. Mężczyźni dzielą to zdanie na poziomie 55,7%. Podobny odsetek wskazań kształtuje się w przypadku kwestii współżycia seksualnego tylko z mężem/żoną – odpowiednio 63% kobiet i 48,8% mężczyzn odpowiedziało, że ten element decyduje o sukcesie seksualnym w dużym stopniu. Co ciekawe, mniej wskazań ma już zapytanie o współżycie seksualne z jednym partnerem przez całe życie – odpowiednio 47,8% kobiet i 41,3% mężczyzn, a jeszcze mniej, bo jedynie na poziomie ok. 10%, i to zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn, stwierdzenie, że o sukcesie seksualnym decyduje wstrzeżność seksualna aż do zawarcia związku małżeńskiego, co może wynikać z przynajmniej dwóch powodów: nacisku grup rówieśniczych oraz radykalnie zmieniających się standardów życia seksualnego (Thatcher, 1997, s. 124).

Tabela 4. Według Pana(i) sukces seksualny to... a płęć (%):

Kategorie	Kobiety			Męczyźni			χ^2
	w małym stopniu (0–2)	w średnim stopniu (3–5)	w dużym stopniu (6–7)	w małym stopniu (0–2)	w średnim stopniu (3–5)	w dużym stopniu (6–7)	
Częsty/regularny seks	9,2	52,7	38,1	6,1	49,3	44,6	$\chi^2 = 6,640$ $p < 0,036$
Różnorodność partnerów seksualnych	60,6	28,0	11,4	45,6	38,4	16,0	$\chi^2 = 23,521$ $p < 0,001$
Bliskość i znajomość partnera/ki oraz otwarcie się na siebie	1,6	24,9	73,4	1,3	39,0	59,7	$\chi^2 = 24,612$ $p < 0,001$
Wierność	1,5	15,5	83,0	1,9	33,1	65,0	$\chi^2 = 46,251$ $p < 0,001$
Miłość	1,1	15,9	83,0	0,8	30,7	68,6	$\chi^2 = 33,076$ $p < 0,001$
Namiętność i pożądanie seksualne	3,7	34,1	62,2	3,0	43,4	53,5	$\chi^2 = 9,761$ $p < 0,008$
Poczucie odpowiedzialności za partnera/-kę	2,4	31,3	66,3	2,1	41,8	56,1	$\chi^2 = 12,676$ $p < 0,002$
Wygląd i kondycja fizyczna partnera/-ki	12,6	57,4	30,0	8,4	57,6	34,0	$\chi^2 = 5,761$ $p(ni)$
Inteligencja i sukcesy zawodowe partnera/-ki	16,0	54,4	29,6	13,3	54,9	31,8	$\chi^2 = 1,754$ $p(ni)$
Poczucie humoru partnera/-ki	6,0	38,5	55,5	5,2	51,0	43,9	$\chi^2 = 16,964$ $p < 0,001$
Realizacja fantazji seksualnych	13,8	53,9	32,4	7,1	53,1	39,9	$\chi^2 = 15,746$ $p < 0,001$
Satysfakcjonujący seks	2,9	30,5	66,5	3,4	37,1	59,5	$\chi^2 = 5,775$ $p(ni)$

Źródło: obliczenia własne.

Praktyki, które szerzej wpisują się w definicję sukcesu seksualnego w kategoriach jego otwartości, cieszą się mniejszym uznaniem zarówno kobiet, jak i mężczyzn, ale jeśli już, to są wskazywane częściej przez mężczyzn. Prawie 8% badanych mężczyzn, a jedynie 3% badanych kobiet uważa, że seks na pierwszej randce decyduje w dużym stopniu o sukcesie seksualnym. Podobnie rozkład procentowy wygląda w przypadku zapytania o trójkąty seksualne (6,5% mężczyzn, 3,5% kobiet), swingowanie (7,1% mężczyzn, 2,7% kobiet), seksting (6,5% mężczyzn, 4,1% kobiet) czy przypadkowy seks (6,6% mężczyzn, 2,9% kobiet). Inny rozkład widoczny jest już w zapytaniu o wielość partnerów seksualnych, ten element jako decydujący o sukcesie seksualnym w dużym stopniu uznało 11,9% badanych mężczyzn i 9,4% badanych kobiet. Związek otwarty seksualnie oraz friends with benefits czy romans, także częściej wskazywane są przez mężczyzn – odpowiednio 11,3%, 9,6% oraz 8,7% (w przypadku kobiet jest to odpowiednio 6,6%, 4,7%, 5%).

Tabela 5. *Co według Pana(i) decyduje o sukcesie seksualnym a płeć (%):*

Kategorie	Kobieta			Mężczyzna			χ^2
	w małym stopniu (0–2)	w średnim stopniu (3–5)	w dużym stopniu (6–7)	w małym stopniu (0–2)	w średnim stopniu (3–5)	w dużym stopniu (6–7)	
Seks na pierwszej randce	78,7	18,3	3,0	60,3	31,8	7,9	$\chi^2 = 43,291$ $p < 0,001$
Trójkąty seksualne	85,1	11,4	3,5	67,1	26,3	6,5	$\chi^2 = 44,945$ $p < 0,001$
Swingowanie	83,5	12,8	3,7	67,7	25,2	7,1	$\chi^2 = 33,851$ $p < 0,001$
Seksting	79,7	16,3	4,1	67,0	26,5	6,5	$\chi^2 = 20,649$ $p < 0,001$
Romans	73,5	21,5	5,0	58,6	32,7	8,7	$\chi^2 = 25,598$ $p < 0,001$
Trwały związek z jednym partnerem	4,6	25,5	69,9	8,4	35,9	55,7	$\chi^2 = 23,999$ $p < 0,001$
Wstrzemięźliwość seksualna do zawarcia związku małżeńskiego	62,5	27,0	10,5	54,3	35,4	10,2	$\chi^2 = 8,888$ $p < 0,012$
Współżycie seksualne z jednym partnerem przez całe życie	14,8	37,5	47,8	17,7	41,1	41,3	$\chi^2 = 4,799$ $p(ni)$
Współżycie seksualne tylko z mężem/zoną	8,1	28,8	63,0	11,3	39,9	48,8	$\chi^2 = 21,965$ $p < 0,001$
Przypadkowy seks	83,8	13,3	2,9	64,1	29,3	6,6	$\chi^2 = 51,470$ $p < 0,001$
Wielość partnerów seksualnych	75,5	15,0	9,4	59,3	28,8	11,9	$\chi^2 = 33,540$ $p < 0,001$
Związek otwarty seksualnie	76,6	16,8	6,6	57,1	31,6	11,3	$\chi^2 = 43,529$ $p < 0,001$
<i>Friends with benefits</i>	78,6	16,7	4,7	55,6	34,8	9,6	$\chi^2 = 61,191$ $p < 0,001$

Źródło: obliczenia własne.

Analiza korelacji $r = \text{Person}$ (Tabela 6), przeprowadzona między zmiennymi definiującymi sukces seksualny a zmiennymi wskazującymi na stopień doświadczenia seksualnego, tylko w przypadku niektórych zmiennych wyszła istotna. Wiek inicjacji seksualnej koreluje w sposób istotny tylko w przypadku realizacji fantazji seksualnych, ale jest to korelacja bardzo słaba na poziomie $r = 0,09$. Słabą, ujemną ale istotną korelację obserwujemy w przypadku zmiennej dotychczasowa liczba partnerów seksualnych a zmiennymi definiującymi sukces seksualny w kategoriach wierności ($r = -0,125$; $p < 0,001$) i miłości ($r = -0,131$; $p < 0,001$). Ujemna wartość współczynnika wskazuje na zależność odwrotnie proporcjonalną, czyli im większa liczba partnerów seksualnych, tym mniejsza rola miłości i wierności w definiowaniu sukcesu seksualnego. Liczba partnerów seksualnych pozytywnie koreluje z częstością kontaktów seksualnych ($r = 0,078$; $p < 0,036$) oraz różnorodnością partnerów seksualnych ($r = 0,077$; $p < 0,039$).

Tabela 6. Współczynnik korelacji dla zmiennej: Sukcesu seksualnego to..., a doświadczeniem i zaangażowaniem w związek

	Wiek inicjacji seksualnej	Dotychczasowa liczba partnerów seksualnych
Częsty/regularny seks	$r = -0,060$; $p(\text{ni})$	$r = 0,078$; $p < 0,036$
Różnorodność partnerów seksualnych	$r = -0,061$; $p(\text{ni})$	$r = 0,077$; $p < 0,039$
Bliskość i znajomość partnera/-ki oraz otwarcie się na siebie	$r = 0,004$; $p(\text{ni})$	$r = -0,026$; $p(\text{ni})$
Wierność	$r = 0,04$; $p(\text{ni})$	$r = -0,125$; $p < 0,001$
Miłość	$r = 0,010$; $p(\text{ni})$	$r = -0,131$; $p < 0,001$
Namiętność i pożądanie seksualne	$r = -0,064$; $p(\text{ni})$	$r = 0,016$; $p(\text{ni})$
Poczucie odpowiedzialności za partnera/-kę	$r = 0,031$; $p(\text{ni})$	$r = -0,023$; $p(\text{ni})$
Wygląd i kondycja fizyczna partnera/-ki	$r = 0,004$; $p(\text{ni})$	$r = 0,022$; $p(\text{ni})$
Inteligencja i sukcesy zawodowe partnera/-ki	$r = 0,053$; $p(\text{ni})$	$r = -0,005$; $p(\text{ni})$
Poczucie humoru partnera/-ki	$r = -0,018$; $p(\text{ni})$	$r = -0,007$; $p(\text{ni})$
Realizacja fantazji seksualnych	$r = -0,099$; $p < 0,009$	$r = 0,049$ $p(\text{ni})$
Satysfakcjonujący seks	$r = -0,050$; $p(\text{ni})$	$r = -0,003$; $p(\text{ni})$

Źródło: obliczenia własne

Określenie istotnych składowych osiągnięcia sukcesu seksualnego jest zależne od doświadczenia seksualnego, mierzonego wiekiem inicjacji seksualnej i liczbą partnerów seksualnych (Tabela 7). Jak wynika z analizy, im wcześniejszy wiek inicjacji seksualnej, tym rośnie znaczenie seksu na pierwszej randce jako elementu gwarantującego sukces seksualny ($r = -0,101$, $p < 0,008$), podobne zależności obserwujemy w przypadku liczby partnerów seksualnych – im większa liczba partnerów, tym większe znaczenie seksu na pierwszej randce. Wiek inicjacji seksualnej oraz liczba partnerów seksualnych, poza seksem na pierwszej randce, koreluje w sposób istotny z: romansem, przypadkowym seksem, wielością partnerów seksualnych, związkami otwartymi seksualnie oraz *friends with benefits*, przy czym w przypadku wieku inicjacji seksualnej są to korelacje ujemne, czyli im niższy wiek inicjacji seksualnej, tym wartość tych składowych w kontekście osiągnięcia sukcesu seksualnego rośnie, a w przypadku liczby partnerów korelacja jest dodatnia, czyli im większa liczba dotychczasowych partnerów seksualnych, tym większe znaczenie poszczególnych kategorii dla osiągnięcia sukcesu seksualnego. Składowe wpisujące się w komponent *relacji zamkniętej, ekskluzywnej*, takie jak: trwały związek z jednym partnerem, wstrzemięźliwość seksualna do zawarcia związku małżeńskiego, współżycie seksualne z jednym partnerem, także istotnie korelują z wiekiem inicjacji seksualnej, ale jest to korelacja dodatnia,

czyli im wyższy wiek inicjacji seksualnej, tym większe znaczenie wskazanych składowych dla osiągnięcia sukcesu seksualnego. Dotychczasowa liczba partnerów seksualnych koreluje ujemnie i istotnie tylko ze zmienną współżycie seksualne tylko z mężem/zoną ($r = -0,210$; $p < 0,001$), czyli im mniejsza liczba partnerów seksualnych, tym większe znaczenie tej składowych w opinii badanych.

Tabela 7. Współczynnik korelacji dla zmiennej: Co wpływa na osiągnięcie sukcesu seksualnego, a doświadczeniem i zaangażowaniem w związek

	Wiek inicjacji seksualnej	Dotychczasowa liczba partnerów seksualnych
Seks na pierwszej randce	$r = -0,101$; $p < 0,008$	$r = 0,121$; $p < 0,001$
Trójkąty seksualne	$r = -0,054$; $p(\text{ni})$	$r = 0,081$; $p < 0,030$
Swingowanie	$r = -0,065$; $p(\text{ni})$	$r = 0,060$; $p(\text{ni})$
Seksting	$r = -0,067$; $p(\text{ni})$	$r = 0,051$; $p(\text{ni})$
Romans	$r = -0,109$; $p < 0,004$	$r = 0,144$; $p < 0,001$
Trwały związek z jednym partnerem	$r = 0,091$; $p < 0,016$	$r = -0,223$; $p(\text{ni})$
Wstrzemięźliwość seksualna do zawarcia związku małżeńskiego	$r = 0,107$; $p < 0,005$	$r = -0,064$; $p(\text{ni})$
Współżycie seksualne z jednym partnerem przez całe życie	$r = 0,152$; $p < 0,000$	$r = -0,210$; $p < 0,001$
Współżycie seksualne tylko z mężem/zoną	$r = 0,058$; $p(\text{ni})$	$r = -0,210$; $p < 0,001$
Przypadkowy seks	$r = -0,088$; $p < 0,021$	$r = 0,131$; $p < 0,001$
Wielkość partnerów seksualnych	$r = -0,083$; $p < 0,029$	$r = 0,125$; $p < 0,001$
Związek otwarty seksualnie	$r = -0,102$; $p < 0,007$	$r = 0,133$; $p < 0,001$
<i>Friends with benefits</i>	$r = -0,082$; $p < 0,032$	$r = 0,105$; $p < 0,005$

Źródło: obliczenia własne

WYMIARY SUKCESU SEKSUALNEGO – WSTĘPNE WNIOSKI

Niektórzy socjologowie i badacze społeczni opowiedzieli się za całościowym ujęciem seksualności. Przykładowo John Gagnon oraz William Simon uważali, że seksualność jest rezultatem społecznego uczenia się. Inaczej mówiąc, dorastając, uczymy się *gdzie, kiedy i z kim* powinniśmy uprawiać seks oraz jakie jest jego znaczenie (Gagnon, Simon, 1973). Takie podejście pozwala na rozumienie seksualności jako wypadkowej procesów społecznych, które nadają znaczenie ludzkim działaniom. Analogicznie, kategoria sukcesu seksualnego okazuje się pojęciem wielowymiarowym, złożonym i głęboko osadzonym w kontekście indywidualnych doświadczeń, przekonań oraz wartości badanych osób. Wyniki analizy wskazują, że jego rozumienie nie jest uniwersalne

ani jednolite. Postrzeganie sukcesu seksualnego jest zależne zarówno od ilościowych aspektów doświadczenia seksualnego (wiek inicjacji, liczba partnerów), jak i subiektywnych ocen wynikających z wartości i postaw.

Elementy takie jak wiek inicjacji seksualnej i liczba partnerów seksualnych mają znaczenie w kontekście samooceny i sposobu myślenia o seksualności. Pierwszy stosunek płciowy, zwany inicjacją seksualną, *jest jednym z najbardziej znaczących wydarzeń w życiu człowieka* (Izdebski, Jaczewski 2002, s. 3), ale wczesna inicjacja nie determinuje jednoznacznie poczucia sukcesu seksualnego. Wiek rozpoczęcia współżycia mieści się w dość wąskim zakresie (średnio ok. 20 lat) i nie różni się istotnie między płciami, co może świadczyć o pewnym kulturowym ujednoliceniu norm w tym zakresie. Natomiast liczba partnerów jest cechą bardziej zróżnicowaną i silnie skośną, co może oznaczać, że dla niektórych osób większa liczba partnerów jest źródłem dumy i sukcesu, a dla innych może być neutralna lub nawet negatywna. Mężczyźni zazwyczaj deklarują w badaniach społecznych większą liczbę partnerów seksualnych niż kobiety – *Mężczyźni mają dwa razy więcej partnerek w ciągu życia niż kobiety (6:3) – zdecydowanie więcej kobiet wyszło za mąż za swojego pierwszego partnera seksualnego* (Izdebski, 2015, s. 61), ponadto mężczyźni częściej niż kobiety zgadzają się ze stwierdzeniem, że tylko posiadanie wielu partnerów w życiu pozwala poznać bogactwo doznań seksualnych (31% do 24%) (Izdebski, 2015 s. 60).

Dzięki zastosowaniu analizy czynnikowej ustalono, że sukces seksualny nie jest jedynie prostą miarą aktywności seksualnej. Redukcja danych do trzech czynników w zakresie definicji sukcesu seksualnego oznacza, że większość odpowiedzi respondentów można zrozumieć jako wynik działania trzech wymiarów, tj. miłości, która odzwierciedla wymiar bliskości emocjonalnej i jakości relacji romantycznej, fizyczności i cielesności, czyli skoncentrowanie na fizycznym aspekcie relacji oraz wymiaru atrakcyjności społeczno-fizycznej, czyli uwzględnienie indywidualnych cech jednostki i jej predyspozycji (jak np. poczucie humoru), które łączą emocjonalność, atrakcyjność i seksualność sukcesu seksualnego. Przeprowadzone badania pokazują, że sukces seksualny to dynamiczne połączenie uczuć, fizyczności oraz osobistego dopasowania partnerów relacji, a nie ograniczenie relacji do liczby partnerów i częstotliwości współżycia.

Różnice płciowe w definiowaniu sukcesu seksualnego są istotne i mają charakter jakościowy. Kobiety częściej postrzegają sukces seksualny przez pryzmat relacji emocjonalnej i jakości więzi, natomiast mężczyźni częściej koncentrują się na aspektach fizycznych i ilościowych doświadczeń seksualnych. Na podobne aspekty wskazuje Izdebski, pisząc, że *Kobiety są bardziej tradycyjne niż mężczyźni w zakresie stosunku do seksu bez zaangażowania, miłości na całe życie, ale bardziej liberalne w kwestii utrzymywania dziewictwa do ślubu [...] ich ocena seksualnych relacji w związku wydaje się mniej instrumentalna, a bardziej romantyczna* (Izdebski, 2005, s. 60). Zgodnie z tym, co pisał Buss, *Mężczyźni uprawiają seks dla przyjemności, a kobiety z miłości* (Buss, 2010, s. 75). Pisząc wprost, kobiety częściej integrują seksualność z emocjonalnością i trwałą więzią, a mężczyźni z fizycznym spełnieniem. Dla kobiet sukces seksualny to relacyjna zależność pomiędzy miłością, bliskością, odpowiedzialnością i zaspokojeniem emocjonalno-seksualnym. Kobiety pragną wierności i miłości, a sukces seksualny zapewnia im trwały związek z jednym partnerem oraz współżycie seksualne tylko z mężem (ale niekoniecznie z jednym partnerem przez całe życie), ale ów seks powinien być namiętny i satysfakcjonujący (kwestie satysfakcji seksualnej kobiety wskazywały częściej niż mężczyźni). Mężczyźni częściej odnoszą sukces seksualny do aktywnych doświadczeń seksualnych, różnorodności partnerek i atrakcyjności fizycznej, co koresponduje zarówno z ustaleniami socjologów (m.in. Buss, Dawkins), antropologów (m.in. Fisher, Hakim) czy psychologów (m.in. Wojciszke), jak i z wynikami badań (Izdebski, 2011, 2015).

W kontekście uwarunkowań sukcesu seksualnego eksploracyjna analiza czynnikowa zredukowała złożony zestaw postaw i zachowań do dwóch podstawowych modeli postrzegania sukcesu seksualnego: inkluzywnego i ekskluzywnego. Wymiar inkluzywny charakteryzuje sukces seksualny jako postawę otwartą, opartą na wolności seksualnej, dostępności doświadczeń i braku trwałych zobowiązań. W tej perspektywie sukces seksualny opiera się na eksploracji, swobodzie, przyjemności i indywidualnej gratyfikacji. Ważna jest różnorodność doświadczeń i autonomia w decydowaniu o formach współżycia. Jest to postawa bardziej hedonistyczna czy liberalna, wpisująca się w nowy paradygmat miłości i seksualności (Bauman, 2003, Giddens, 2007, Beck, Beck-Gernsheim, 2013). Wymiar ekskluzywny reprezentuje podejście oparte na trwałości, lojalności i wyłączości w relacji seksualnej. Tutaj sukces

seksualny oznacza zaangażowanie, stabilność i wyłączność. Seksualność rozumiana jest jako element relacji opartej na miłości, intymności i moralnych wartościach. Taki rozkład zmiennych nie dziwi, bo sposoby przeżywania i manifestowania sukcesu seksualnego od wieków są bardzo zróżnicowane, gdyż zależą od cech osobowych człowieka, miejsca, czasu, a także epoki społeczno-kulturowej. Jak wskazuje Janusz Gajda, *poczawszy od starożytności, seks w miłości jest na przemian przez jedne epoki w pełni aprobowany, a nawet apoteozowany, przez inne pomniejszany i represjonowany* (Gajda, 1993, s. 35).

Podobnie jak w przypadku definiowania sukcesu seksualnego, płęć ma tu kluczowe znaczenie. Dla kobiet sukces seksualny w dużej mierze opiera się na intymności, lojalności i trwałości relacji, a także na osadzeniu seksu w ramach stabilnego i monogamicznego związku. Można zaryzykować stwierdzenie, że kobiety są bardziej ekskluzywne niż mężczyźni, jeśli chodzi o mierzony wymiar sukcesu seksualnego, na co wskazywał także Izdebski: *Przekonanie o potrzebie uczuć w życiu seksualnym jest zdecydowanie częściej wskazywane wśród kobiet (65%) niż wśród mężczyzn (40%)* (Izdebski, 2015, s. 62). Niemniej jednak nie możemy powiedzieć, że współczesnemu mężczyźnie *nie chodzi tylko o seks*. Mówiąc inaczej, efekt Coolidge'a (Buss, 2000, s. 101) jest tutaj obecny, ale nie jest to element sprawczy męskich strategii seksualnych. Oczywiście stosunek seksualny jest dla mężczyzn czynnikiem bardzo ważnym zarówno pod kątem różnorodności partnerek, jak i częstotści kontaktów seksualnych, ale niejedynym. Mężczyźni, podobnie jak kobiety, cenią sobie – choć nie w takim stopniu – trwałość i wierność w związku, ale częściej będą skłonni w tej materii eksperymentować. Nastawienie na inkluzywność seksualną jest u nich zdecydowanie bardziej widoczne. Atrakcyjność fizyczna oraz inteligencja parterki mają tutaj kluczowe znaczenie, co także koresponduje z badaniami Izdebskiego: *Dbanie o wygląd i kondycję fizyczną okazało się bardzo ważną kwestią w ocenie atrakcyjności partnera seksualnego, przy czym atrakcyjność fizyczna jest częściej podkreślona przez mężczyzn niż przez kobiety* (Izdebski, 2015, s. 60).

Definiowanie sukcesu seksualnego zależy od osobistych doświadczeń seksualnych. Otwartość i inkluzywność seksualna są bardziej aprobowane przez osoby z większą liczbą partnerów oraz z wcześniejszym wiekiem inicjacji. Ekskluzywność i relacyjność seksualna (miłość, wierność, monogamia) mają większe znaczenie dla osób z późniejszym wiekiem inicjacji oraz

z mniejszą liczbą partnerów seksualnych. Obserwowane korelacje między zmiennymi nie są silne, ale statystycznie istotne, co wskazuje, że sposób, w jaki jednostki definiują sukces seksualny, jest częściowo zakorzeniony w ich życiowych doświadczeniach i formie zaangażowania w relacje. Są to postawy ugruntowane empirycznie w biografiach relacyjno-seksualnych badanych.

PODSUMOWANIE

Sposób, w jaki badani definiują i warunkują osiągnięcie sukcesu seksualnego, wpisuje się w dwa odrębne, ale równie znaczące paradygmaty. Jeden zakłada wolność seksualną i eksplorację, drugi – monogamię i zaangażowanie w relację. Oba podejścia stanowią równorzędne ścieżki do osiągnięcia sukcesu seksualnego, zależne od indywidualnych wartości, doświadczeń i potrzeb, przy czym są to dwie drogi, które wzajemnie się przecinają. Z jednej strony dostrzegalne jest przywiązanie do tradycyjnych wartości regulujących relacje seksualne, z drugiej – coraz wyraźniej obecne są postawy akcentujące swobodę i otwartość seksualną. Takie podejście ukazuje, że seksualność jest zjawiskiem wielowymiarowym, silnie zindywidualizowanym i osadzonym w szerszym kontekście społecznym i kulturowym.

Podejście do sukcesu seksualnego różnicuje się wyraźnie ze względu na płeć – kobiety częściej preferują model ekskluzywny, relacyjny i monogamiczny, podczas gdy mężczyźni w większym stopniu dopuszczają inkluzywną, otwartą i różnorodną definicję sukcesu seksualnego. W przypadku kobiet sukces seksualny wiąże się przede wszystkim z emocjonalną jakością relacji, trwałością, lojalnością i wyłączością seksualną. Mężczyźni – również podkreślają wartości relacyjne – większe znaczenie ma dla nich aktywność seksualna, różnorodność i autonomia w przeżywaniu seksualności. Obie płcie zgadzają się, że skrajne formy ograniczenia seksualności (np. wstrzemięźliwość do ślubu) mają znikome znaczenie jako warunek sukcesu seksualnego – niezależnie od płci.

REFERENCES

- Batorski, D., Olcoń-Kubicka, M. (2006). Prowadzenie badań przez Internet – podstawowe zagadnienia metodologiczne. *Studia Socjologiczne*, (3)182, s. 99–132.
- Bauman, Z. (2003). *Razem osobno*. Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- Bauman, Z. (2007). *Konsumenci w społeczeństwie konsumentów*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Beck, U., Beck-Gernsheim, E. (2013). *Miłość na odległość. Modele życia w epoce globalnej*. Warszawa: PWN.
- Bieńko, M. (2017). *Romantyczna miłość we współczesnej kulturze przelotnych znajomości*. W: B. Szluz (red.). *Obraz współczesnej rodziny. Teoria i badania* (s. 50–60). Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- Buss, D.M. (2000). *Ewolucja pożądania (strategie doboru seksualnego ludzi)*. Gdańsk: GWP.
- Buss, D.M. (2010). *Dlaczego kobiety uprawiają seks?* Sopot: Wydawnictwo Smak Słowa.
- Dawkins, R. (1989). *Samolubny gen*. Warszawa: Wydawnictwo Prószyński i s-ka.
- Davis, J. (1997). *Sex These Days, Sex Those Days, Will it Ever End?* W: J. Davis, G. Loughlin (red.), *Sex These Days*. Sheffield: Sheffield Academic Press.
- Dec-Pietrowska J., Paprzycka E. (2016). Społeczne konstruowanie cielesności i seksualności. Analiza wybranego kontekstu edukacji seksualnej. *Dyskursy Młodych Andragogów*, 17, 325–339.
- Foucault, M. (2000). *Historia seksualności*. Warszawa: Wydawnictwo Czytelnik.
- Fisher, H. (1994). *Anatomia miłości*, Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.
- Gagnon, J.H., Simon, W. (1973). *Sexual Conduct. The Social Sources of Human Sexuality*. Chicago: Aldine.
- Gajda, J. (1993). *Oblicza miłości*. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne.
- Giddens, A. (2007). *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*. Warszawa: PWN.
- Hakim, C. (2010). Erotic capital. *European Sociological Review*, 25(5), 409–518.
- Hakim, C. (2014). *Nowe reguły. Portale randkowe, romanse pozamałżeńskie i siła erotyki*. Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.
- Hawkes, G. (1996). *A Sociology of sex and sexuality*. Buckingham: Open University Press.
- Izdebski, Z. (2011). *Seksualność Polaków 2011. Raport z badań*. TNS OBOP.
- Izdebski, Z., Jaczewski, A. (2002). *Tajemnice inicjacji seksualnej*. Wałbrzych: Wydawnictwo ZFG UNIPAP-Target.
- Izdebski, Z., Ostrowska, A. (2003). *Seks po polsku. Zachowanie seksualne jako element stylu życia Polaków*. Warszawa: Wydawnictwo Muza.
- Izdebski, Z. (2015). Współcześni Polacy wobec seksualności. Purytanie czy hedoniści? *Kultura Współczesna: teoria, interpretacje, krytyka*, 1, 57–66.

- Kawińska, M., Wróblewska-Skrzek, J., Linek, A. (2020). *Wolność wyboru czy przymus zwyczaju. Młodzież akademicka w dobie pandemii o związkach, intymności i więziach rodzinnych*. Poznań: Wydawnictwo Rys.
- Kochanowski, J.(2012). *Przedmowa do wydania polskiego*. W: S. Seidman, *Społeczne tworzenie seksualności* (s. 7–35). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Mariański, J. (1990). *Moralność w procesie przemian. Szkice socjologiczne*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX.
- Mider, D. (2013). Jak badać opinie publiczną w Internecie. Ewaluacja wybranych technik badawczych. *Przegląd Socjologiczny*, 62(1), 209–224.
- Seidman, S. (2006). *Koniec teorii socjologicznej i ponowoczesna nadzieja*. W: A. Jasińska-Kania i in. (red.). *Współczesne teorie socjologiczne, t. 1*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Seidman, S. (2012). *Społeczne tworzenie seksualności*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Szarota, P. (2011). *Anatomia randki*. Warszawa: Wydawnictwo Literackie Muza.
- Szlendak, T. (2008). *Supermarketyzacja. Religia i obyczaje seksualne młodzieży w kulturze konsumpcyjnej*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Thatcher, A. (1997). *Postmodernity and chastity*. W: J. Davis, G. Loughlin (red.) *Sex These Days*. s. 122–140. Sheffield: Sheffield Academic Press.
- WHO (2006). *Defining Sexual Health: Report of a Technical Consultation on Sexual Health*. 28–31. January 2002. Geneva.

ENDNOTES

- [1] Odwołując się do tych trzech wyodrębnionych czynników, możemy wyjaśnić 70% zmienności w zmiennej zależnej, czyli zmienności w sposobie definiowania sukcesu seksualnego.